

A Fehértó kincsei.

Legutóbb e helyen megjelent közleményemben mutattam rá dr. Rigler vizsgálódásai és jelentése alapján a Fehértó kihasználatlan és elfolyó kincseire. A polgármester erre azt a felvilágosítást adta, hogy dr. Preys Kornél újabb jelentése, illetve kutatása alapján ezek az általam közölt adatok hamisak, a Fehértót semmi egyéb, mint halászatra használni nem lehet, annál kevésbé, mert a fürdőre való berendezkedés milliárdokba kerülne.

Nem tudom, hogy a város miért ragaszkodik épp a fürdőhöz, amikor — dr. Rigler szerint — ahhoz, hogy a Fehértó vízmennyisége körülbelül egyenlő maradjon, nem kevesebb, mint 800 ártézi kutra volna szükség, azt sem tudom, hogy miért épp a halászat az, amely oly nagyszertűen jövedelmezne, de azt sem tudom megérteni, hogyan lehetséges, hogy dr. Preys annyira megváltoztatta volna a Fehértó nátriumsó tartalmára, illetőleg ennek kibányászására, helyesebben a víztömeg szódataralmára vonatkozó korábbi véleményét. Mert dr. Rigler azon vizsgálatait, amelynek alapján készült az általam ismertetett véleménye, éppen dr. Preys társaságában és közreműködésével végezte; amit tehát a Fehértó fenekén, vagy vízében találtak, azt ketten találták és dolgozták fel. A polgármester állítólagos nyilatkozata tehát sántikál. S hogy tényleg sántít, látjuk dr. Preysnek a 8. *Órai Újság*-ban közzétett nyilatkozatából.

Hol van most már az igazság? Vannak-e tényleg kincsek a Fehértóban, vagy nincsenek? Erdemes-e azok kibányászásához fogni, vagy nem?

Azt hiszem és velem talán a város összlakossága is, hogy a Fehértó-hasznosítás ügye és kérdése bir olyan jelentőséggel és fontossággal, mint mondjuk a színház ügye. S ha ezt hónapokon keresztül pertraktálták, vitatkoztak és végre valahogy elintézték, de a nagyközönség, helyesebben a nyilvánosság hozzászólása mellett és annak quazi szemelátára, úgy a Fehértó ügyét is teljes egészében ismernie kell a nyilvánosságnak.

Rigler—Preys szerint a Fehértó vízének összetétele és tartalma igen sokat ér és ezek a kincsek kiaknáztatlanok és elfolynak. Ezeket a megállapításokat a város feje egy kézlegyintéssel intézte el, vagyis tagadja, helyesebben kétségbevonja azok helyességét. Nem a legegyszerűbb elintézése-e a kérdésnek, ha — amennyiben utóbb a körülmények merültek fel, amelyek a korábbi Rigler—Preys vizsgálódásainak eredményét kétségessé, valószínűtlenné, vagy egyáltalán tarthatatlanná teszik — ily esetben egy harmadik faktor tudásához fordulni az esetleges ellentétes vélemények felülvizsgálása végett?

Tudjuk, hogy ha bizonyos kérdésekben a szakértő orvosok ellentétes véleményen vannak, úgy egy felsőbb fórumhoz lehet fordulni. Nem volna-e helyes ebben a kérdésben is — még mindig feltéve, hogy ellentétes a vélemény — az államhoz fordulni oly kiküldöttekért, akik véglegesen lezárhatnak a vitát?

Bárhogyan is álljon azonban ez az ügy, adva van egy lehetőség, amely állítólag milliárdos jövedelemre nyújt kilátást és volna egy vélemény, amely állítólag ennek ellenkezője. S miután itt nem Csáky szalmájáról, hanem a város közönségének tulajdonáról és annak értékesítéséről van szó, joggal követelhetjük, hogy mindenről, ami erre nézve felvilágosítást nyújt, a legaprólékosabb részletességgel tudomást szerezzünk. A kérdés nem olyan, hogy le-kicsinyléssel, vállvonogatással elintézhető legyen.

Gál Miksa.

— **Katholikus nagygyűlés.** Dr. Csernoch János bíboros hercegprímás Budapestre érkezett, hogy részt vegyen a vasárnap délelőtti kezdődő 15. katolikus nagygyűlés tanácskozásán. Az egyházi fejedelmek vasárnap este fél 9 órakor Veni Sanctus mond, utána pedig ünnepi szent misét pontifikál. Vasárnap délután 6 vezeti az eucharisztikus körmenetet, amely a Szent István templomtól az Országház elé vonul. A nagygyűlést megelőzően a katolikus diákok, a Katolikus Háziaszónyok Országos Szövetsége, a Zrínyi-gárda és a Foederatio Emericiana tartottak népes gyűléseket.

Beszámoló az idei építkezésekről.

(A Szege tudósítójától.) Az őszi idők megérkezével nagyjából befejeztek tekinthető az idei építkezés, mert októberben már nem igen kezd senki sem nagyobb arányú építésbe. A jelenlegi viszonyok között, általános megítélés szerint az építkezések aránya tükrözi vissza leghívebben a gazdasági helyzetet, tehát nem végzünk főlegesen munkát, amikor beszámolunk a városban történt építkezésekről.

Minden olyan építés, épületjavítás, vagy átalakítás, amely a város belterületén történt, a középítési tanács nyilvántartásában szerepel. Ennek tanúsága szerint a körtöltésen belül ebben az évben eddig kétszázötvenhét építési üggyel foglalkozott a középítési tanács. A kétszázötvenhét ügy túlnyomórésze egészen jelentéktelen, mert a legkisebb javítási munkához is szükséges a középítési tanács hozzájárulása. Számtalvó építkezés alig történt az elmúlt nyáron és az sem volt lakásépítés, pedig a lakáshiány enyhítése érdekében rengeteg új lakásra lenne szükség.

A legnagyobb munka kétségtelenül a fogadalmi templom továbbépítése volt, amely eddig százhatvanmillió koronát emésztett fel. Jelentősebb építkezés történt még a szegedi kenderfonógyár telepén, ahol az egyik épületrész felemelésével néhány lakást építettek, a Pick Márk szalámigyárban nagyobb arányú átalakítások és új emeletépítések voltak, a Hazai Textilipar új műhelyt épített. Az új bankalakulások is elég munkát adtak a szegedi építőiparosoknak. A Korzó-kávéház, a Kárász-büfé, a Próféta, az Európa helyiségeit alakítják át újabban banküzletekké.

Lakásépítés is akadt azért, de nagyon kevés. Ligeti Béla műépítész Teleki-utca három szám

alatt épített egy hátszobás, szép magánházat, Gaál Ferenc, az Osztrák-Magyar Bank helyi fiókjának nyugalmazott igazgatója egy régi házat építtetett át a Maros-utcában, Biedl Samu és Kolozs Lajos együtt építtettek egy modern lakóházat Újszegeden, ahol Eidus Bentian és Földes Zoltán nyaralója is felépült ebben az évben. A Szentháromság-utca hat számú telken szintén belekezdett egy vasúti tisztviselő magánház építésbe, de mire a négy fallal elkészültek a munkások, az építelőnek kifogyott a pénze. Sokáig csonkán szemérmellenkedtek a vakolatlan falak, míg végre vevő akadt rá és most folytatják az építést.

Említsre méltó munka volt az alsóvárosi templom tornyának restaurálása is, de ezzel aztán le is záródik a számtalvó belterületi építkezések rövid sora.

— Ebben az évben, még a múlt év eredményeihez viszonyítva is — erősen csökkent az építkezések száma — mondotta érdeklődésünkre a mérnöki hivatal építési osztályának vezetője, — aminek legfontosabb oka az anyagárak és a munkabérek erős drágulása. A mai árviszonyok mellett egy olyan magánház építése, amely a háború előtt tízenöt-huszezer koronába került, százhusz-százötvenmillió koronát is felemészt.

Az építkezéseknek tehát a város belterületén nagyon szomorú képe van. Ezzel szemben annál erősebb építkezés folyik a város körüli tanyavilágban. A gazdák bőven levő pénzüket új tanyaházakba és gazdasági épületekbe fektetik. A földadónyilvántartó hivatal kimutatása szerint erre az évre százhatvannyolc tanya építkezésre kaptak a gazdák engedélyt. Az engedélyek túlnyomórésze lakóház építésére szól.

Kétszázmillió lopás a budapesti gyorsvonaton.

(A Szege tudósítójától.) Szombaton reggel távirati értesítés érkezett az államrendőrség szegedi kapitányságához, amelyben a belügyminisztérium bejelenti, hogy pénteken a budapesti gyorsvonaton egy athéni kereskedőnek mintegy kétszázmillió értékű tartalmazó bőröndjét ismeretlen tettesek ellopták. A távirat még a délelőtti órákban is izgalomban tartotta nemcsak az egész detektívtestületet, hanem az egész rendőrséget is. Az izgalmon nem is lehet csodálkozni, mert hiszen nemcsak a szegedi rendőrség krónikájában, hanem az egész országban — a Kopinits-eseten kívül — még nem fordult elő hasonló természeti eset. A detektívek — Weber Árpád rendőrkapitány utasítására — azonnal hozzáfogtak a nyomozáshoz és miután a belügyminisztérium értesítette a ceglédi, kecskeméti és félegyházi rendőrségeket is, most az egész vonalon szinte országos nyomozás folyik a vakmerő vasúti tolvaj kézrekerítésére.

Az esetről a Szege a következő részleteket jelentheti:

Dr. Alexandre N. Papalongyan görög kereskedő, akinek Athénben nagy áruháza van, néhány héttel ezelőtt külföldre utazott, hogy üzleti ügyeit elintézhesse. Újában megfordult Wienben, Berlinben, sőt Londonban is, míg a hét elején dolgait elvégezvén, visszaindult Athénbe, a Budapesten is keresztülhaladó páris—athéni expresszvonaton. Újút a magyar fővárosban megszakította, ahol két napig időzött. Szerdán délután utazott el a fővárosból a szegedi gyorsvonattal, miután az Alföldet is meg akarta nézni.

A gyorsvonat egyik elsőosztályú fülkéjében kapott helyet, ahová két hatalmas bőröndjét is elhelyezték. Alig hagyta el a vonat Cegléd állomását, átment az ékezőkocsiba, ahonnan csak Kecskemét után tért vissza helyére. Amikor belépett a fülkébe, megdöbbenve vette észre, hogy az ülése felett lévő hálóból eltűnt az egyik hatalmas bőröndje. Azonnal érdeklődni kezdett az utasoktól, hogy nem látták-e bőröndjét, azonban semmiféle felvilágosítást nem kapott, miután utitársai távollétében a folyosón tartózkodtak és nem ügyeltek a fülkére. Nem tudták azt sem megmondani, hogy járt-e bent valaki, míg a görög kereskedő az ékezőkocsiban volt. Papalongyan azonnal értesítette a történetéről a vonatvezetőt, aki azt tanácsolta, hogy Félegyházán, a legközelebbi megállóhelyen leszáll a

vonatról és azonnal értesíti a rendőrséget a lopásról.

Félegyházán Papalongyan le is szállt a vonatról, másik bőröndjét is magával vitte és azonnal feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen az ottani rendőrkirendeltségnél. Előadta, hogy hatalmas bőröndje kétezerhuszonöt angol font értékű fehérneműt, ruhaneműt és ékszereket tartalmazott. Elmondotta, hogy a bőrönd egész tartalmát mostani útján vásárolta és abban olyan értékes tárgyak voltak, amelyet soha nem tudna pótolni. Azonnali erélyes nyomozást kért, amit a félegyházi rendőrség meg is ígért, sőt biztosította őt a legteljesebb munkáról.

Dr. Alexandre N. Papalongyan ezután a legközelebbi vonattal visszautazott a fővárosba, ahol azonnal jelentést tett a belügyminisztériumban az esetről. A belügyminisztériumban kijelentették, hogy országos nyomozást fognak megindítani és annak eredménye nem lehet kétséges, mivel minden valószínűség szerint a tettes Kecskeméten szállt le a bőrönddel a gyorsvonatról anélkül, hogy feltűnt volna valakinek. Utasították a budapesti főkapitányság detektív testületének vasúti csoportját, amely a vidéki rendőrségekkel karöltve azonnal megkezdte a mindenre kiterjedő nyomozást. A tettest elsősorban azok között az „uri tolvajok” között keresik, akik állandóan a pályaudvarokon és a vonatokon garázdálkodnak.

Alexandre N. Papalongyan most a fővárosban tartózkodik és várja a rendőrség eredményes munkáját.

— A létszámapasztó bizottság teljhatalmulag intézkedik. A létszámapasztó törvénynek a városokra vonatkozó végrehajtási utasítása szombaton végre megérkezett. A rendelet nagyjában egyezik a vármegyéknek küldött rendelettel, de azért van benne néhány igen lényeges eltérés. Így nem szerepel benne az október tizedikére kitűzött terminus, amikor a vármegyei hatós bizottságnak fel kell terjeszteni döntés végett javaslatát a belügyminiszterhez. A város hatós bizottsága ugyanis teljhatalmulag intézkedik, határozatai nem kerülnek a belügyminiszter döntése alá, hanem végérvényesek.